

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Δ/νση: Φραγκούδη 11 & Αλ. Πάντου
Τ.Κ.: 101 63 Καλλιθέα
Πληρ.: Α. Κεχαγιόγλου
Τηλ.: 210 9098681
Email: ke@mindigital.gr

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων & ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: Βουλευτές κ.κ. Ι. Αχμέτ, Χ. Σταρακά
Διά της Βουλής των Ελλήνων

Θέμα: «Απάντηση στην υπ' αρ. 611/6.9.2023 Ερώτηση των βουλευτών κ.κ. Ι. Αχμέτ και Χ. Σταρακά»

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 611/6.9.2023 Ερώτησης, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Οι «Έξυπνες Πόλεις» είναι ένας νέος τρόπος αστικής διακυβέρνησης και διαχείρισης, όπου οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν κυρίαρχο ρόλο στη βελτίωση των σχέσεων και των διαδικασιών. Στη χώρα μας, ήδη υλοποιούνται σειρά έργων στους τομείς των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Ψηφιακών Επικοινωνιών, της Ενέργειας, του Περιβάλλοντος, των Μεταφορών, της Αστικής Ανάπτυξης και άλλων, με κομβική σημασία για την εξέλιξη των σύγχρονων ελληνικών πόλεων. Σε αυτό πρόγραμμα συμμετέχουν και οι 332 Δήμοι της χώρας. Ειδικότερα, 17 Δήμοι επιχορηγούνται με 90 εκατομμύρια ευρώ από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ενώ οι υπόλοιποι 315 Δήμοι της χώρας, με πληθυσμό έως 100.000 κατοίκους, εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

1) Ως προς το πρώτο ερώτημα, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Ως προς το Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης και την Πρόσκληση 8 Smart cities (ΑΤ 08), που αφορά στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού αναπτυξιακής προοπτικής και κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των φορέων της Αυτοδιοίκησης, σας γνωρίζουμε ότι όλοι ανεξαιρέτως οι Δήμοι κλήθηκαν να κάνουν προτεραιοποιήσεις με βάση το διαθέσιμο ποσό και αυτές ακολουθούνται. Έχουν ενταχθεί πάνω από 45 έργα στην ΑΤ08, πλην όμως ακριβή στοιχεία διαθέτει το άλλο συναρμόδιο Υπουργείο, το Υπουργείο Εσωτερικών. Σε κάθε περίπτωση, όλα τα έργα που έχουν ενταχθεί στην ΑΤ 08, είναι σε διαγωνιστική διαδικασία και αποτελεί ευθύνη των Δήμων, ως αναθέτουσα αρχή, η πρωτοβουλία για τη διαδικασία συμβασιοποίησης.

Σε ό, τι αφορά το RRF, σας γνωρίζουμε ότι ήδη οι 14 από τους 17 Δήμους βρίσκονται στο τελικό στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας και ήδη αρκετοί έχουν συμβασιοποιήσει, όπως

ενδεικτικά ο Δήμος Αχαρνών, ο Δήμος Βόλου κ.α. Πιο συγκεκριμένα στοιχεία όμως για τα αιτήματα χρηματοδότησης και τους Δήμους διαθέτει το Υπουργείο Εσωτερικών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξε σημαντική αύξηση των αιτημάτων σχετικά με την πρόσκληση για το πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2021-2027. Κατά το τελευταίο διάστημα, δηλαδή μόνο κατά τους δύο τελευταίους μήνες, από αρχές Αυγούστου μέχρι και σήμερα (19.9.2023) υποβλήθηκαν συνολικά 52 νέα αιτήματα χρηματοδότησης, ενώ συνολικά από Ιανουάριο του 2023, έχουν υποβληθεί 181 αιτήματα από τους Δήμους. Εκτιμάται μάλιστα ότι μέχρι τέλος του Σεπτεμβρίου, θα έχουν υποβληθεί τουλάχιστον 40 ακόμα αιτήματα.

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση των αιτημάτων και την επίσπευση των διαδικασιών για την αξιολόγηση και την έγκριση των προτάσεων των Δήμων, έχει η Τεχνική Βοήθεια που εγκαταστάθηκε μόλις προ ολίγων ημερών, με επιμέλεια του ίδιου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, προκειμένου να ενισχύσει και να υποστηρίξει τη Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου στη διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων και διαχείρισης του έργου, ώστε να επισπευσθούν οι διαδικασίες και να ολοκληρωθούν οι αξιολογήσεις.

Ενδεικτικό των τάσεων επιτάχυνσης είναι ότι μόνο κατά τους τελευταίους δύο μήνες η Διαχειριστική Αρχή απέστειλε σε 27 Δήμους επιστολές για ελλιπείς προτάσεις τους και συμπλήρωση αυτών, ενώ συνολικά από τις αρχές του 2023 μέχρι σήμερα έχουν σταλεί επιστολές για συμπληρωματικά στοιχεία σε 79 Δήμους της Χώρας. Έχουν ήδη ενταχθεί στο πρόγραμμα 2 Δήμοι, ενώ επιταχύνθηκαν οι διαδικασίες με αποτέλεσμα πλέον 5 ακόμα Δήμοι να βρίσκονται σε στάδιο ολοκλήρωσης και ένταξης από τις αρχές Σεπτεμβρίου μέχρι σήμερα, δηλαδή μόλις σε διάστημα 19 ημερών.

Σημειώνεται ότι προαπαιτούμενο για την έγκριση της χρηματοδότησης είναι η προέγκριση από τη Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ των τευχών δημοπράτησης, ώστε μετά την έγκριση να καθίσταται δυνατή άμεσα η εκκίνηση των διαδικασιών δημοπράτησης και διαγωνισμού.

2) Ως προς το δεύτερο ερώτημα για την πρόοδο των προσκλήσεων και των έργων, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Επισημαίνουμε ότι αρμόδιοι και υπεύθυνοι για την εκδήλωση ενδιαφέροντος για ένταξη στο εκάστοτε έργο, καθώς και για την πρωτοβουλία, την υλοποίηση, την ομαλή εκτέλεση των έργων και την λειτουργία αυτών, ως τελικοί δικαιούχοι, την έχουν αποκλειστικά οι Δήμοι. Σημειώθηκε πράγματι καθυστέρηση στην πρόοδο της διαδικασίας από τους Δήμους και μέχρι τον Μάιο του 2023 (μετά από 14 μήνες), υπήρξαν μόνο 48 υποβολές. Από την πλευρά μας, ως Υπουργείο ευθύνης πράξαμε όσα υποχρεούμασταν και ως συνδρομή, παρείχαμε προτυποποιημένη όλη τη διαδικασία (τεύχη κ.λπ.), καθώς και τη δυνατότητα τεχνικής βοήθειας από την αγορά με συμβούλους για την υποβοήθηση υποβολής, αλλά λόγω του ότι φέτος συνέπεσαν δύο εκλογικές διαδικασίες (μεταξύ των οποίων και οι αυτοδιοικητικές εκλογές και η απαραίτητη προετοιμασία), δεν υπήρξε μεγαλύτερη ανταπόκριση των Δήμων στην πρόσκληση. Σε κάθε περίπτωση, σήμερα έχουμε ήδη 167 υποβολές και αναμένουμε έως 30/9/23, που λήγει η προθεσμία υποβολής, οι υποβολές να υπερβούν τις 200 και κατ' εκτίμηση, μέχρι τέλος του έτους οι εντάξεις να φτάσουν το 50%.

Επισημαίνεται ότι το πρόγραμμα που εκπονεί το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό των ΟΤΑ, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος

«Αντώνης Τρίτσης», αποτελεί ένα από τα χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτουν οι Δήμοι. Δίνεται η δυνατότητα στους ίδιους τους Δήμους να επιλέξουν από μια ευρεία δεξαμενή δράσεων, εκείνες που τους είναι πλέον κατάλληλες με βάση τις ανάγκες τους και ανήκει αποκλειστικά στην δική τους πρωτοβουλία η εκδήλωση ενδιαφέροντος για ένταξη σε κάποια δράση, καθώς και η πρόσδοος της υλοποίησης και συμβασιοποίησης του κάθε έργου. Ο ρόλος του Υπουργείου μετά την πρόσκληση, εξαντλείται μόνο στην παρακολούθηση και τη συνδρομή προς τους δικαιούχους (Δήμους) για την υλοποίηση και εκτέλεση του έργου, του οποίου φορέας λειτουργίας και δικαιούχος θα είναι ο Δήμος.

3) Ως προς το τρίτο ερώτημα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ακριβώς για τον λόγο αυτό που τέθηκε στο ερώτημα, ήτοι της υποστελέχωσης των Ο.Τ.Α. και των εξειδικευμένων τεχνολογικά δράσεων, δόθηκε η δυνατότητα επιλογής από τους Δήμους στο σύνολο των δράσεων να επιλέξουν έως και 5 έτη υποστήριξη - συντήρηση των δράσεων αυτών από τον ανάδοχο με ταυτόχρονη εκπαίδευση των στελεχών των Δήμων. Σε κάθε δε περίπτωση, οι Δήμοι είναι αυτοί που έχουν την ευθύνη για την ωρίμανση των έργων, την αξιοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού τους ή τη συνεργασία τους με ιδιώτες συμβούλους.

4) Ως προς το τέταρτο ερώτημα σας γνωρίζουμε τα εξής:

Οι Ο.Τ.Α. έχουν τη δυνατότητα να απαιτήσουν και να ενσωματώσουν στη διακήρυξη του έργου τη συντήρηση στον αρχικό προϋπολογισμό του έργου. Κάτι τέτοιο δεν αφορά σαφώς τις δράσεις εσωτερικής αναδιοργάνωσης που εντάσσονται στο γενικότερο ετήσιο συμβόλαιο συντήρησης που ήδη διαθέτουν.

5) Ως προς το πέμπτο ερώτημα σας γνωρίζουμε τα εξής:

Υφίστανται δύο κοστολογήσεις. Η μία αφορά στα έργα στα οποία τέθηκε ανώτατο χρηματικό ύψος δαπάνης (πλαφόν) , ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα υπερκοστολόγησης δράσεων. Συγκεκριμένα, για ορισμένες από τις 38 δράσεις έχει οριστεί ανώτατο όριο (πλαφόν) από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο σχεδίασε τη δράση σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ. Οι ανώτατες τιμές ορίστηκαν με βάση τη μελέτη ωρίμανσης από ανεξάρτητο σύμβουλο και περιλαμβάνονταν στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης της δράσης (<https://mindigital.gr/archives/3164>). Επίσης, τα πλαφόν τέθηκαν και με βάση άτυπη έρευνα αγοράς, και με τελικό κριτήριο την προς τα πάνω προσέγγιση έτσι ώστε να μην ολιγοπωλήσουν την αγορά αυτοί που είχαν έτοιμες λύσεις. Ακολούθησε δημόσια διαβούλευση και κατόπιν οριστικοποιήθηκαν τα πλαφόν.

Η άλλη κοστολόγηση αφορά σε κοστολογήσεις εκτός πλαφόν, όπως αυτές κατατίθενται από τους Δήμους. Αναφορικά με τις προμήθειες η πάγια πρακτική είναι η διερεύνηση αγοράς που γίνεται από τον Δήμο μέσω της επιτροπής διερεύνησης τιμών. Η πρόσκληση απαιτεί τρεις (3) μη δεσμευτικές προσφορές από τρεις (3) ανεξάρτητους μεταξύ τους φορείς. Κατόπιν συντάσσεται σχετικό πρακτικό, που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της τελικής μελέτης. Για να αποφευχθούν παρεκκλίσεις στις μέσες τιμές η Διαχειριστική Αρχή, ζητά διευκρινήσεις από τους Δήμους, σε περίπτωση που το πρακτικό τους παρεκκλίνει από τις μέσες τιμές άλλων Ο.Τ.Α..

6) Ως προς το έκτο ερώτημα σας γνωρίζουμε ότι:

Οι δράσεις αυτές έχουν ελάχιστες λειτουργικές απαιτήσεις και όχι τεχνικές προδιαγραφές συστημάτων. Ακόμα και οι ελάχιστες αυτές λειτουργικές απαιτήσεις τέθηκαν σε διαβούλευση και έτσι η αγορά της πληροφορικής και των οικείων επαγγελματιών είχαν την δυνατότητα να προτείνουν και να θέσουν προβληματισμούς επί των εν λόγω απαιτήσεων των δράσεων, εάν διαπίστωναν ότι με κάποιο τρόπο αποκλείονταν οι μικρές επιχειρήσεις ή οι επαγγελματίες του κλάδου τους. Κάτι το οποίο δεν έγινε, καθόσον οι δράσεις δεν αποκλείουν κανέναν. Από την άλλη, οι τεχνικές προδιαγραφές των συστημάτων είναι ευθύνη του φορέα λειτουργίας και δικαιούχου του έργου, ήτοι των ίδιων των Δήμων και όχι του Υπουργείου.

7) Ως προς το έβδομο ερώτημα σας γνωρίζουμε τα εξής:

Κατ' αρχάς δημοσιοποίηση τέτοιου όγκου δεδομένων δεν είναι πρακτικά δυνατόν να γίνει, και δεν έχει γίνει τα τελευταία 20 και πλέον έτη, δηλαδή από τα έτη 2000 και έπειτα, με τα τότε Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, περίοδοι δηλαδή διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Σε κάθε δε περίπτωση, αν και δεν υπάρχει ως τέτοια υποχρέωση στο ΕΣΠΑ, παρά ταύτα, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με τη ΚΕΔΕ δύο φορές και με τους 332 Δήμους, καθώς επίσης και μέσω ερωτηματολογίου προτάσεων και δράσεων συμμετείχαν και μέσω αυτού επιλέχθηκαν οι προτεινόμενες δράσεις. Συνεπώς, η δημοσιότητα επιτεύχθηκε, καθώς η συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στις διαβουλεύσεις και τις συζητήσεις ήταν καθολική.

Περαιτέρω δε, οι δαπάνες δημοσιότητας (ήτοι πλάνο και ενέργειες υλοποίησης δράσεων προβολής και επικοινωνίας) αποτελούν υποχρέωση από τον κανονισμό του ΕΣΠΑ και θα γίνουν αποκλειστικά από τον κάθε δικαιούχο Δήμο.

8) Ως προς το όγδοο ερώτημα και το ποια ψηφιακά εργαλεία θα ενταχθούν στους Δήμους:

Σας γνωρίζουμε ότι ο πρωταρχικός στόχος είναι να δοθούν εργαλεία κυρίως πρόληψης και συντονισμού, που στοχεύουν στην πολιτική προστασία του εκάστοτε Δήμου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ΑΤ 08 οι περισσότερες προτάσεις Δήμων αφορούν στη πολιτική προστασία στο επίπεδο της πρόληψης, όπως ενδεικτικά αισθητήρες πυρκαγιών και κάμερες πυρανίχνευσης, drones, αισθητήρες για τον σεισμό καθώς και λογισμικό εκκένωσης πληθυσμού, καθώς και τον προσεισμικό έλεγχο σχολείων μέσω σχετικής πρόσκλησης στο Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης.

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ στοχεύει στην προώθηση ρεαλιστικών και πρακτικών δράσεων που θα έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς τους πολίτες, την καλύτερη χρήση των πόρων και τον περιορισμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον, μέσω της αξιοποίησης των ΤΠΕ.